

วัดโสมนัสวิหาร

ประวัติความเป็นมา

วัดโสมนัสวิหาร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ขุดคลองผดุงกรุงเกษม ตั้งแต่วัดเทวราชกุญชร ไปยังวัดแก้วฟ้า เพื่อเป็นคูพระนครชั้นนอก แล้วโปรดให้สร้างวัดโสมนัสวิหารขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๓๙๖ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและอุทิศพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พระบรมราชเทวี พระราชทานนามว่า **วัดโสมนัสวิหาร**

ต่อมาได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ตามลำดับ เช่น ลานพระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์องค์ใหญ่ เป็นต้น

สถานะและที่ตั้ง

วัดโสมนัสวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๖๔๖ แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร มีที่ดินตั้งวัด เนื้อที่ ๓๑ ไร่

สิ่งสำคัญในพระอาราม

พระอุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้อง ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ลักษณะรูปทรงเช่นเดียวกับพระวิหาร แต่ขนาดเล็กกว่า หน้าบันเป็นปูนปั้นประดับกระเบื้องเคลือบสี ตรงกลางเป็นพระบรมราชลัญจกร เป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชเทวี ชุ่มประตู่หน้าต่างเป็นชุ่มลาย

ดอกพุดตาน ลงรักปิดทองประดับกระจก บานหน้าต่างเขียนลายรดน้ำ ผนังภายในมีจิตรกรรมเล่าเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธประวัติ และเรื่องราวเกี่ยวกับพระสงฆ์ ช่างฝีมือรัชกาลที่ ๔ มีกำแพงแก้วล้อมรอบ

เป็นอาณาเขตต่างหาก บนกำแพงแก้วมีชุ่มเสมาประจำทั้ง ๘ ทิศอยู่ด้านหลังพระวิหารและพระวิหารคด

พระประธาน ในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย พระนามว่า **พระพุทธสิริ** ซึ่งสมเด็จพระวันรัต (พุทธสิริ) สร้างและอัญเชิญมาจากวัดราชาธิวาสวิหาร

พระวิหารคด เป็นปูชนียสถานที่สร้างต่อเนื่องกันเป็นกลุ่มเดียว คือ พระวิหารใหญ่ตั้งอยู่ด้านหน้า หันหน้าออกสู่ถนนใหญ่ มีกำแพงแก้วล้อม ๓ ด้าน กำแพงแก้วด้านข้างทั้งสองด้านจะไปบรรจบกับผนังของพระวิหารคดซึ่งสร้างเชื่อมต่อกับด้านหลังพระวิหารใหญ่ กำแพงแก้วนี้มีทางเข้าออกทั้งด้านหน้าและด้านข้าง

พระวิหาร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้อง ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ลักษณะทรงไทยฐานสูง หน้าบันปูนปั้น ประดับกระเบื้องเคลือบสีและสีทอง เป็นตราสัญลักษณ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชเทวี มีระเบียง ๓ ด้าน พนักกระเบียงกรุด้วยกระเบื้องเคลือบปรัสเซียเขียว สุดระเบียงเป็นประตูเข้าสู่ภายในพระวิหารคดทั้งสองข้าง

ด้านหน้ามีบันไดทางขึ้นสู่ชานระเบียง ๒ บันได และขึ้นสู่พระวิหาร ๒ บันได ชุ่มประตูหน้าต่างเป็นปูนปั้นลงรัก ปิดทองประดับกระจกลายดอกพุดตาน มีรูปพระมหามงกุฏ อยู่ตอนบน บานประตูหน้าต่างภายนอกเขียนลายรดน้ำ ภายในเขียนสี ผนังด้านในมีภาพจิตรกรรม ที่ต้นเสา มีลวดลายลงสีพื้นต่างกันเพื่อแสดงปริศนาธรรม และมีภาพปริศนาธรรมที่เสาทุกต้น ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปในบุษบกและมีพระสาวกอยู่บนฐานชุกชี เป็นพระพุทธรูปที่หล่อในพระบรมมหาราชวัง พระราชทานสำหรับพระอาราม ด้านหลังพระประธานมีประตูและบันไดลงสู่วิหารคดและลานพระเจดีย์ วิหารคดมีทางเข้าเชื่อมต่อกับพระวิหารใหญ่แล้วมีบันไดและประตูเข้าทางด้านข้างและด้านหลังอีกด้านละ ๑ ทาง ตรงกลางลานเป็นพระเจดีย์องค์ใหญ่ซึ่งบรรจุ **พระบรมสารีริกธาตุ**

พระเจดีย์ใหญ่ หรือพระมหาเจดีย์ ลักษณะก่ออิฐถือปูน ทรงลังกา อยู่กลางลานหลังพระวิหาร สร้างในระหว่างปีพุทธศักราช ๒๕๐๗-๒๕๐๘ และได้มีการบูรณะประดับพระเจดีย์ด้วยกระเบื้องโมเสกสีทองทั้งองค์เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุสมัยรัชกาลที่ ๔ รัชกาลที่ ๕ และในรัชกาลปัจจุบัน

พระเจดีย์มอญ ลักษณะก่ออิฐถือปูน ทรงกลมฟางลักษณะคล้ายปรีณิพพานสถูปที่กุสินารา ประเทศอินเดียอยู่ใกล้กับพระเจดีย์องค์ใหญ่

หอรระฆังและหอกกลอง มีลักษณะแตกต่างจากพระอารามอื่น ๆ คือ สร้างเป็นหอกกลมหลังคาแบบจีน เจาะหน้าต่างเป็นช่องกลม หอรระฆังตั้งอยู่ชิดด้านนอกของกำแพงพุทธาวาส ด้านซ้าย ส่วนหอกกลองตั้งชิดด้านนอกของกำแพงพุทธาวาสด้านขวา

กุฎิ อยู่ในเขตสังฆาวาส ซึ่งกระหนาบอยู่สองข้างของเขตพุทธาวาส เป็นกุฎิก่ออิฐถือปูนหลังคาเครื่องไม้ตามลักษณะสถาปัตยกรรมไทย

ปัจจุบัน พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร จิตตฺตโน) เป็นเจ้าอาวาส